

**Лектор навчальної
дисципліни**
**Контактна інформація
лектора (e-mail)**
**URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма «Корпоративні фінанси»
Рік навчання 3, семестр 5
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

к.е.н., доцент **Опальчук Руслана Миколаївна**
03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 11, навч. корп. № 10, кім.
608а, тел. (050) 683-65-43, mamchur@nubip.edu.ua (e-mail)
<http://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2470>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (до 1000 друкованих знаків)

Дисципліна «Страхування» передбачає оволодіння знаннями та практичними навичками щодо страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, функціонування та аналізу страхового ринку, організації роботи страхових компаній, умов надання страхових послуг з основних видів особистого, майнового страхування та страхування відповідальності. В результаті вивчення дисципліни «Страхування» студенти повинні знати нормативно-правову базу страхування; основні поняття вітчизняного та міжнародного страхування; організацію страхової справи в Україні; принципи класифікації страхового ринку; напрямки надання страхових послуг; структуру актуарних розрахунків страхових тарифів з різних видів страхування; вміти вибрати оптимальні варіанти страхування як фізичних, так і юридичних осіб; розбиратися у видах, галузях, підгалузях страхування; розраховувати тарифні ставки та страхові платежі за різними видами страхування.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК 13. Здатність системно оцінювати фінансові показники для обґрунтування ефективних управлінських рішень на підприємстві.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПРН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН 25. Виявляти резерви підвищення ефективності управління корпоративними фінансами підприємства.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
V семестр				
Модуль 1. Суть страхування, страхові ризики, страховий ринок, майнове страхування				
1. Сутність страхування як системи економічних відносин	2/2	Знати історію виникнення та розвитку страхування; функції та принципи страхування; поняття та призначення страхової класифікації. Розуміти необхідність страхового захисту від ризикових обставин та мету здійснення страхування. Розрізняти обов'язкове та добровільне страхування.	Виконання практичної роботи (в elearn). Виконання самостійної роботи. Усні відповіді в аудиторії.	17
2. Поняття та види ризиків	2/2	Знати визначення страхового ризику; критерії класифікації ризиків; особливості страхування різних видів ризиків; методи управління ризиками. Розуміти відмінність страхового ризику від страхового випадку. Вміти визначити ймовірність ризику та оцінити ризик кількісно; використовувати прийоми ризик-менеджменту у страхуванні.	Виконання практичної роботи (в elearn). Виконання самостійної роботи. Усні відповіді в аудиторії.	15
3. Страховий ринок	4/4	Знати етапи становлення і розвитку страхового ринку України; зміст і основні вимоги до страхових договорів; специфіку реалізації страхових продуктів. Розуміти роль посередників на страховому ринку; особливості функціонування страхових агентів та страхових брокерів; особливості діяльності та функції страхових об'єднань. Вміти визначити роль кожного елемента інфраструктури страхового ринку в розвитку страхових взаємовідносин; визначити тарифи за різних ризиків.	Виконання практичної роботи (в elearn). Виконання самостійної роботи. Усні відповіді в аудиторії.	17
4. Майнове страхування	6/6	Знати сутність та особливості майнового страхування; класифікацію майнового страхування; типи договорів при страхуванні майна; особливості здійснення відшкодування за різними видами майнового страхування. Розуміти ризики, які існують в майновому страхуванні; особливості застосування франшизи при майновому страхуванні; що є підставою для виплат в майновому страхуванні. Вміти визначити тарифи за різних ризиків; розрахувати розміри страхових платежів та страхових відшкодувань при страхуванні майна із використанням різних систем страхової відповідальності; оформити договір страхування майна.	Виконання практичної роботи, розв'язок задач (в elearn). Виконання самостійної роботи. Усні відповіді в аудиторії.	21
Тест до Модуля 1				30
Разом за модулем 1				100
Модуль 2. Види страхування, перестрахування та співстрахування, фінансова діяльність страховика				
5. Особове страхування	6/6	Знати сутність та особливості особового страхування; обов'язкові та добровільні види особового страхування; особливості визначення тарифів за різними видами особового страхування; особливості здійснення	Виконання практичної роботи, розв'язок задач (в elearn). Виконання	25

		страхових виплат; варіанти страхування життя; умови страхування від нещасних випадків, його види та форми здійснення; загальну характеристику, особливості та форми медичного страхування. Розуміти класифікацію особового страхування; ризики, які існують в особовому страхуванні; підстави для виплат в особовому страхуванні; умови використання таблиць смертності; страхові випадки, передбачені при особовому страхуванні; від яких факторів залежить страхова сума і страхова премія при страхуванні життя, пенсій, від нещасних випадків та при медичному страхуванні; чим відрізняється безперервне медичне страхування від страхування здоров'я на випадок хвороби. Вміти визначити тарифи за договорами страхування життя; розрахувати страхову суму, викупну суму, розміри страхових платежів та страхових виплат при страхуванні життя, від нещасних випадків та медичного страхування; вибрати оптимальну програму страхування життя, пенсії, від нещасних випадків та медичного страхування; оформити договір будь-якого виду особового страхування.	самостійної роботи. Усні відповіді в аудиторії.	
6. Страхування відповідальності	4/4	Розуміти умови та специфіку страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів; особливості Міжнародної системи страхування «Зелена картка» та страхування цивільної відповідальності перевізників; специфіку страхування відповідальності юридичних осіб. Вміти визначити тарифи за договорами ОСЦПВ; розрахувати страхову суму, розміри страхових платежів та страхових виплат; визначити оптимальні умови оформлення страхового договору; оформити договір страхування фізичних та юридичних осіб за різними об'єктами страхування.	Виконання практичної роботи, розв'язок задач (в elearn). Виконання самостійної роботи. Усні відповіді в аудиторії.	15
7. Основи перестрахування та спів-страхування	4/4	Знати сутність та особливості перестрахування; форми здійснення перестраховальних операцій; сутність та особливості співстрахування. Розуміти умови облігаторного, факультативного та змішаного методів перестрахування; мету і умови перестрахування ризиків у нерезидентів.	Виконання практичної роботи (в elearn). Виконання самостійної роботи. Усні відповіді в аудиторії.	15
8. Основи фінансової діяльності страховика	2/2	Знати склад та економічний зміст доходів і витрат страховика; особливості визначення прибутку страховика; особливості оподаткування у страхових компаніях; шляхи формування та вимоги до страхових резервів; формування збалансованого страхового портфеля. Розуміти поняття фінансової надійності страховика; умови забезпечення платоспроможності страховика; особливості оподаткування різних видів діяльності страхових компаній та різних об'єктів страхування; особливості та мету інвестиційної діяльності страховиків.	Виконання практичної роботи (в elearn). Виконання самостійної роботи. Усні відповіді в аудиторії.	15
Тест до Модуля 2				0-30
Всього за семестр			70	
Екзамен			30	
Всього за курс			100	

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Практичні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 3 бали за одну роботу). На кожен модульний тест надається 2 спроби, зараховується кращий бал. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин, не більше 2 разів за навчальний рік.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час здачі модульних тестів та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування аудиторних занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету та лектором) із обов'язковим виконанням всіх практичних робіт та здачею всіх модулів та іспиту.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
2. Mamchur R. Development of the Ukrainian voluntary insurance market: monography. Kyiv: «СРР «Comprint», 2021. 263 p.
3. Mamchur R. Insurance services: educational book. Kyiv: «СРР «Comprint», 2018. 148 p.
4. Mamchur R., Minochkina O., Ianushevychi I., Khrystenko L. (2023). Optimization of Operational and Financial Risks of Conducting Business Activities Under the Conditions of Changes and Sustainable Development. *Economic Affairs*. Vol. 68 (01s), pp. 91-98. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85160626092&origin=resultslist&sort=plf-f> (Scopus)
5. Mamchur R., Volosovych S., Zelenitsa I., Kondratenko D., Szymla W. (2021). Transformation of insurance technologies in the context of a pandemic. *Insurance Markets and Companies*. Volume 12, pp. 1-13. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85107614702&origin=resultslist> (Scopus)
6. Opalchuk R., Shepel A., Dimov I., Andrushko R., Andrushko M. (2024). Ensuring Sustainable Development of the Agricultural Sector through Financial Instruments in the Context of Climate Change. *Grassroots Journal of Natural Resources*. Vol. 7(3ukr), pp. 349-377. URL: <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.0703ukr18>
7. Richard G. Clarke (2019). Executive Liability Insurance: Evolving Times, Evolving Exposures, Evolving Insurance. The National Alliance Research Academy. 88 p.
8. Васильєва Т., Козьменко С., Козьменко О. Нові вектори розвитку страхового ринку України: монографія. Суми: «Університетська книга», 2022. 315 с.
9. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 320 с.
10. Журавка О.С. Страхування: навч. посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.
11. Криленко В.І., Рудь І.Ю. Страхування: навч. посібник. Миколаїв: 2019. 260 с.
12. Мамчур Р.М. Страховий ринок України в умовах воєнного стану. *Економіка і управління бізнесом*. 2022. Том 13, № 4. С. 62-70. URL: [https://doi.org/10.31548/economics13\(4\).2022.62-70](https://doi.org/10.31548/economics13(4).2022.62-70)
13. Мамчур Р.М. Страхування: робочий зошит для підготовки до практичних занять з дисципліни «Страхування» студентів освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Київ: «ЦП «Компринт», 2022. 162 с.

14. Мамчур Р.М., Назаренко О.О. Bancassurance – як форма ефективної співпраці банків і страхових компаній. *Науковий вісник НУБіП України*. 2020. Том 11, № 2. С. 58-65. URL: <http://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy2020.02.058>
15. Мамчур Р.М., Ткаченко Є.В. Аналіз інтеграційних процесів банківських установ та страхових компаній в Україні. *Науковий вісник НУБіП України*. 2020. Том 11, № 3. С. 69-76. URL: <http://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy2020.03.069>
16. Мельник Т.А., Сибірцев В.В. Страхування: навч. посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
17. Опальчук Р.М. Страховий менеджмент: навч. посібник. Київ: «ЦП «Компринт», 2023. 251 с.
18. Опальчук Р.М. Страхування: Методичні вказівки для підготовки до практичних занять з дисципліни «Страхування» студентів ОС «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Київ: «ЦП «Компринт», 2023. 161 с.
19. Опальчук Р.М. Тенденції та інновації в страховій індустрії: вплив технологій, штучного інтелекту та блокчейну. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 6. С. 118-124. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.6.118>
20. Прасолова С., Карцева В. Інститути міжнародного страхового ринку: навч. посібник + навч. тренінг. Київ: «Центр навчальної літератури», 2020. 568 с.
21. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
22. Фисун І.В., Ярова Г.М. Страхування: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 240 с.
23. Шибаніна О.В. Страхування: дивовижний світ страхування: навч. посібник. Миколаїв: МНАУ, 2019. 225 с.
24. Bryan Falchuk, Caribou Honig (2020). The Future of Insurance: From Disruption to Evolution: Volume I. Independently published. 170 p.
25. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник. Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
26. Joanne Valerius, Nenna Bayes, Cynthia Newby (2019). Medical Insurance: A Revenue Cycle Process Approach. McGraw Hill; 8th edition. 608 p.
27. Joseph Matthews Attorney (2023). Social Security, Medicare & Government Pensions: Get the Most Out of Your Retirement and Medical Benefits. NOLO; Twenty eighth edition. 512 p.
28. Larry Goanos (2021). Professional Lines Insurance, An Oral History: The People and Companies Who Built a Niche. Wells Media Group, Incorporated. 440 p.
29. Makedon V., Trachova D., Myronchuk V., Opalchuk R., Davydenko O. (2024). The Development and Characteristics of Sustainable Finance. In: Hamdan, A. (eds) Achieving Sustainable Business Through AI, Technology Education and Computer Science. Studies in Big Data, vol 163, pp. 373-382. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-73632-2_31
30. Електронна бібліотека НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>
31. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
32. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
33. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
34. Газета «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>
35. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
36. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
37. Нормативні акти, статистичні матеріали та статті зі страхування на спеціалізованих українських страхових порталах: <http://dfp.gov.ua>, <http://forinsurer.com>, <http://www.uainsur.com>.
38. Нормативні акти України – законодавство для практиків. URL: <http://www.nau.kiev.ua>
39. Офіційний вісник України. URL: <http://www.gdo.kiev.ua>
40. Україна фінансова – інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: <http://www.ufin.com.ua>
41. Український фінансовий сервер. URL: <http://www.ufs.kiev.ua>
42. Фінанси України. URL: <http://www.finance.ua>
43. Фінансові новини. URL: <http://www.fnews.com.ua>